

MAAK VAKINHOUD EN VAKTAAL TOEGANKELIJK (TAALSTEUN T.B.V. BEGRIP)

‘High challenge, high support’

CLIL-onderwijs vraagt veel van leerlingen (*‘high challenge’*): zij moeten zich complexe vakinhoud en vaktaal eigen maken in een taal die ze nog aan het verwerven zijn. Om leerlingen te helpen, verlagen leraren vaak het inhoudelijke en/of talige niveau van de leerstof, bijvoorbeeld door zelf minder vakspecifieke taal te gebruiken of door vakinhoud te kiezen die eigenlijk te weinig uitdagend is voor de doelgroep. Dat is begrijpelijk, maar niet wenselijk; het doel is uiteindelijk dat leerlingen komen tot hoogwaardige kennis- én taalontwikkeling. Het is daarom effectiever om een breed palet aan taalsteunmechanismen in te zetten (*‘high support’*).

Zorgen voor ‘comprehensible input’

Een manier om ervoor te zorgen dat aangeboden leerstof begrijpelijk is voor leerlingen, zonder deze te versimpelen, is het ‘verrijken’ van teksten en interacties. Dat kan bijvoorbeeld door gebruik te maken van visuele ondersteuning of ondersteuning in de vorm van stemgebruik, gebaren of lichaamstaal. Ook met rollenspellen en drama-activiteiten waarin vakconcepten worden uitgebeeld, kun je leerlingen een extra of alternatieve toegang tot de leerstof bieden.

Hoe doe je dat dan, vakinhoud en vaktaal toegankelijk maken? Bijvoorbeeld:

- Gebruik stem, intonatie, tempo, gezichtsuitdrukkingen, lichaamstaal en/of gebaren om begrip van mondeling taalgebruik te bevorderen
- Bied visuele ondersteuning t.b.v. inhoudelijk en talig begrip, denk aan: afbeeldingen, filmmateriaal, diagrammen, schema's, etc.
- Verrijk geschreven teksten, bijv. door toevoegen van (tussen)kopjes, woordenlijsten en/of markeringen van kernbegrippen
- Laat leerlingen verwerkingsopdrachten maken bij (gesproken of geschreven) teksten, zoals richtvragen bij een leestekst of invullen van een sleutelschema of ‘graphic organizer’
- Bied leerlingen de mogelijkheid gebruik te maken van woordenboeken, (online) vertaalprogramma's en andere hulpmiddelen

Gebruikmaken van ‘focus on form’

Onder ‘focus on form’ verstaan we aandacht voor vormaspecten van taal (bijv. een bepaalde grammaticale structuur), ingebed in een betekenisvolle activiteit (en dus niet in de vorm van geïsoleerde taaloefeningen). In een CLIL-context betekent focus on form dat je de aandacht van je leerlingen richt op talige vormaspecten die gerelateerd zijn aan de vakinhoud die centraal staat. Op Engelstalige vakspecifieke formuleringen dus, zoals ‘table’ in de betekenis van ‘tabel’ of ‘the graph falls’ om die tabel te beschrijven.

Meer weten? Zie:

Beuning, C.G. van, Rutgers, D., & Graaff, R. de (2021).

CLIL in het basisonderwijs: Versterking van zaakvakdidactiek door focus op taal. Inhoudelijke

eindrapportage Kortlopend Praktijkonderzoek NRO (40.5.18500.028). Utrecht: Hogeschool Utrecht.

